

AGNES SUTTHOFF

Intervju med Doktorinnan Agnes Sutthoff,

f. Skogman f. 1874, Dalarö.

Intervjun är gjord 1946 av Brita Stjernswärd.
Nordiska Muséet.

Bild nr

A213-1

Tid

← 1946

Kategori / Plats

Persongalleriet

Motiv

Intervju

Bebyggelsen på Dalarö

Mina föräldrar bodde alltid här om somrarna. Pappa köpte villa Lovisin, där Svedelius nu bor. Den byggdes av en bryggare Dubois som bodde i villan på andra sidan om Kroksbryggan och som köpte vår tomt och bebyggde den för att hindra att där anlades ett bryggeri, som planerats.

Från 1884 brukade vi vara här och då minns jag att Baldersvägen 11 var byggd liksom 13 och 15, den senare byggde Knut Andersson, den store donatorn till Karolinska institutet m.m.

Vid Torsvägen var det bara skog när vi kom hit och så låg den Lovénska villan där, nr 8. Doktorinnan Hjort köpte tre villor på Jordbruksutställning i Stockholm på 1880- eller 90-talet och flyttade hit till Torsvägen. Där byggde sedan också Karl Otto Bonnier sitt Högaberg och senare fröken Eva Bonnier sin "dalastuga" ritad av Ragnar Östberg. Den ligger uppe på Jungfruberget med en härlig utsikt, annars ser man ingenting därifrån numera för skogen är så hög. I min barn- och ungdom, då mamma och jag brukade promenera där uppe, såg man långt ut över Jungfrufjärden. Torsvägen 22 bodde familjen Forsander, 24 en kamrer Törner och i 26 lektor Kalvhagen, författare till en tysk grammatik; där bodde också en sommar Esaias Tegnér d.y.

Baldersvägen 60 är byggd av Sofie Höjer, som gick och städade hos oss. Hon brukade komma vid 3- eller 4-tiden på lördagsmorgonen och skura hela huset, så det skulle vara torrt och inte lukta skurtrasa när vi kom ut. Det var vårar och höstar, när vi inte bodde här hela veckan. Sofie Höjer sparade för att bygga en villa på sin tomt bredvid den lilla stuga, där hon själv bodde. Hon lånade pengar av Gustav i Lennok, en bonde som försåg Dalaröfolket med pengar mot ränta. En herre bland sommargästerna här ville ge henne resten av summan som behövdes till villan, men det fick han inte. Men så fick hon låna räntefritt av honom. Flera år senare mötte min syster Gerda Sofie som sa: "Kan Fröken Gerda tänka sig att i dag har jag varit och betalt sista skulden till honom." - "Men Gustav i Lennok då? Detta var väl inte så bråttom med, det var ju räntefritt." - "just därför, Fröken Gerda", sa Sofie.

På Baldersvägen 53 bodde familjen Rubenson. Ernst Josephson målade sitt porträtt av fru Rubenson här. Baldersvägen 31 var min och min mans villa och 29 min syster Gerdas. Hon hade en annan villa "uppåt stan" och 29:an var hennes sommarnöje, hon byggde till den för att få plats med sin flygel, som hon flyttade med från sin vinterbostad.

I Baldersvägen 53 bodde familjen Rubenson. Ernst Josephson målade sitt porträtt av fru Rubenson här. Baldersvägen 31 var min och min mans villa och 29 min syster Gerdas. Hon hade en annan villa "uppåt stan" och 29:an var hennes sommarnöje, hon byggde till den för att få plats med sin flygel, som hon flyttade med från sin vinterbostad.

"Myrslottet" kallade vi Villa Kina, där pensionat Melin nu är, för där var så förskräckligt mycket myror, så det var svårt att få det uthyrt därför. Mitt över Vasavägen låg grosshandlare Almqvists sedan kapten Eks Fridhem med kök och tjänarebostad över gården för att inte tala om deras toilette i samma hus med 7 á 8 sittplatser. Det var mycket fint. Och där fanns akacior och lärkträd i parken.

Dalaröstilen kan man ju tala om, för de byggde sina villor här själva, snickare voro de flesta som sysslade med byggen men kallades för byggmästare.

Sommargäster

Förr var det bara fint folk som kom hit som sommargäster, brukar invånarna här säga. Det var mest officersfamiljer och ämbetsmän. Folket här byggde villorna och en s.k. sommarstuga, där de själva bodde om somrarna medan villan var uthyrd. Snickare, hantverkare, fiskare, tull- och lotsfolk bor här mest. Förr fanns här en tulljakt.

Sommargästerna hade alltid kafferep för sina värdar sista söndagen de voro här. Jag minns en gång en fru som sa om sin man: "Jag skulle hälsa så mycket från Sjögren, han kan inte komma för han är full."

Doktor Hagdahl, han med kokboken, bodde här i den villan vid Odensvägen 26 som sedan var Dicksons och nu är köpt av kommunen till doktorsbostad. Han hade en stor trädgård där vi som barn fick äta så mycket vi ville utom av vissa träd. Hagdahl gick alltid i lädergaloscher och fadermördare. Han berättade alltid roliga, litet vågade historier.

Det var så många gamla ungarlar som bodde här förr på Dalarö. Två bröder Wannberg, som bodde vid torget, kallades för "det Dalarö som går" för de promenerade så mycket och det gjordes inte så mycket i allmänhet.

Samfärdsel

På vintrarna kunde man förr bara komma hit med släde, 4 mil från Stockholm. Norrköpingsbåtarna stannade här en gång i veckan. På 90-talet fick vi den första telefonstationen här men på den tiden var det ett under om man alls kom fram eller fick vad man begärde.

Vi hade alla möbler här ute i villan men tog med oss från staden sängkläder och porslin. Men det var många som kom de fyra milen med stora flyttlass varje år. Sedan kunde man komma med båt från Stockholm på 3 timmar och senare med Saltsjöbadståget till Dalaröbryggan och båt hit ut, det tog 1½ timme bara.

Bad

När vi var unga fanns det ett kallbadhus vid tullbryggan och en grosshandlare Tegerström byggde ett kallbadhus. Vi brukade ro ut och bada vid Korsholmen, men vi kunde aldrig tänka oss att bada nedanför vår egen villa i farleden. "Askfatet" är ju badplatsen numera.

Här var så kallt i vattnet så jag fick fötter som en gammal gumma, så reumatiska. Här var strömt och blåsigt. Vi hade baddräkter av vitt ylle med blåa band, som vi använde i badhuset.

Handel

En liten båt gick kl. 2 på natten för att hämta gummorna på Ornön för att föra dem till torget i Dalarö. Där sålde de var lördag ägg, grönsaker och mycket bär. Det var väl omkring 1900 som jag följde med den båten en gång. Senare hade de egna båtar och rodde själva över.

Segel o. rodd

När vi kom hit först så seglade vi och rodde mycket i hyrda båtar, så det finns inte någon ö här som jag inte varit på. Det var tre stycken som hade båtar, som de hyrde ut, Högberg, Sjöberg, Edman och senare Eriksson. Lotsbåtar var det, säkra sjöbåtar. Sjöberg och Edman tände fyrarna en gång i veckan. Jag brukade ro pappa när han skulle jaga på alla Sandemars öar.

Nöjen

Vad man var strängt uppfostrad på den tiden. Flottan låg här så ofta, men vi fick inte vara med och dansa på hotellet. General Rudbeck ville ordna någon dansplats för ungdomarna, för han tyckte vi gick för mycket på vägarna. Men det fanns inte någon sådan plats på min tid, senare hyrde de den s.k. "Societeten". Dalarö var nog bland de första ställen där det spelades tennis. Direktör Forslund, som kom utomlands ifrån, anlade tennisplanerna i Schweizerdalen. Fröken Fogelmarck var med i Kungens klubb i Stockholm och spelade t.o.m. på tävlingar.

Vatten

Dricksvatten har det alltid varit svårt med på Dalarö. Mamma hade 13 personers hushåll men inget vatten fanns utan det köptes från ett ställe, Tegelbruket, och kördes till villan i stora kopparkrukor.

Tomtarrende

Dalaröborna arrenderade sina tomter av Berg på Smådalarö på 50 år. Det var olika kontrakt och enligt somliga skulle husen lösas för en skälig penning, enligt andra skulle husen tillfalla Berg utan vidare. Ville de köpa tomterna begärde han orimligt mycket. På 1920-talet var det många kontrakt som gick ut, det var för alla dem som byggt på 70-talet, och då skulle de flesta få gå ifrån alltihop. Men direktör Tunberg ordnade med värdering av tomterna så att dessa Bergs inte skulle kunna ta vad som helst. Brandförsäkringsaktiebolaget Gothia ordnade lån så att de flesta kunde behålla sina hus och tomter och avbetala.

Innevånare

Sjögren i Kroken, som tog emot båten, tjärade tak och uträttade litet av varje, han var nog lite långfingrad. Jag minns han kom en gång kl. 8 på morgonen i hög hatt, frack och vita vantar och bjöd på begravning.

Strindberg

"Min sommarpräst" kallade Strindberg pastor Zetterqvist här. När badgästerna kom vågade inte Zetterqvist visa sig tillsammans med Strindberg.

Textilkonstnär Agnes Sutthoff. Född 18 augusti 1874 på Stockby i Stocksund, död 5 april 1956 på Lidingö. Hon var dotter till Carl Johan Alfred Skogman och Agnes Fredrika Gustava Poppius och från 1908 gift med läkaren John Carlsson Sutthoff. Hon studerade vid Tekniska skolan och dess Högre konstindustriella skolan i Stockholm och under studieresor till Italien och Österrike. Hon gjorde sig känd som textil mönsterskapare vid Handarbetets vänner där hon var anställd 1902–1904 hon kom senare att arbeta för Nordiska kompaniet och Selma Giöbel. Hon medverkade i Baltiska utställningen 1914, Göteborgsutställningen 1923 och Handarbetets vänner jubileumsutställning på Nationalmuseum 1949. Hon vann 1931 första pris i en tävling om utformandet av Televerkets lyxtelegramblankett. Representerad vid Nationalmuseum och Läns museet Gävleborg.

Agnes pappa Carl Skogman ägde Baldersvägen 32, Dalarö 6:32, 1884 – 1907,
som nu benämns som villa Magnolia.

Bild från 1908 tagen ur Conny Burmans bok "Från skvallerbänken."

Villa Magnolia se DHF:s redovisning SC21.

Villa Magnolia vid Kroksplan.

Övriga hus som Agnes Sutthoff, nämner
finns även de som DHF-redovisningar.